АЗӘРБАЈЧАН ССР-дә ЈАШАЈАН ЧОХУШАГЛЫ АНАЛАРА «ГӘҺРӘМАН АНА» ФӘХРИ АДЫ ВЕРИЛМӘСИ ҺАГГЫНДА

ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әтинин Фәрманы

Он ушаг догуб тәрбијә етмиш ашағыдакы аналара «Гәһрәман ана» ордени вә ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әтинин Фәрманы тәгдим едилмәклә «Гәһрәман ана» фәхри ады верилсин:

1. **Адыкөзәлова** Хатын Мәһәммәд гызына — Гасым Исмајылов рајонундакы Жданов адына колхозун үзвү.

2. **Әлијева** Гапсад Осман гызына — Загатала рајонунун Чар кәндиндә евдар гадын.

3. **Әлијева** Хавәр Әли гызына — Ләнкәран рајонундакы Һ. Асланов адына колхозун үзвү.

4. **Әлијева** Хавәр Талыб гызына — Нахчыван шәһәриндә евдар гадын.

5. **Әлигулијева** Дилшад Зүлфүгар гызына — Кәдәбәј рајонундакы «Ингилаб» колхозунун үзвү.

6. **Әскәрова** Тамара Исрафил гызына — Шамхор рајонундакы Киров адына колхозун үзвү.

7. **Асланова** Киләханым Имамгулу гызына — Имишли рајонунун Бүнјадлы кәндиндә евдар гадын.

8. **Бәкирова** Сајад Әшрәф гызына — Кәлбәчәр рајонундакы Фрунзе адына колхозун үзвү.

9. **Һачыјева** Һәчәр Агәли гызына — Бакы шәһәри Артјом рајонунун шәһәр типли Түркан гәсәбәсиндә евдар гадын.

10. **Һәсәнова Фатма** Һүсејн гызына — Кәлбәчәр рајонундакы 1 Мај адына колхозун үзвү.

11. **Чаббарова** Күлчәннәт Бархудар гызына — Дағлыг Гарабағ Мухтар Вилајәтинин Степанакерт рајонундакы «Шәфәг» колхозунун үзвү.

12. **Чәфәрова** Сәријјә Әләскәр гызына — Гасым Исмајылов рајонундакы «Октјабр» колхозунун үзвү.

13. **Ибраһимова** Асја Һүсејн гызына — Газах рајонундакы Сабир адына колхозун үзвү.

14. **Исмајылова** Бачы Нүсрәт гызына — Ләнкәран рајонундакы Жданов адына колхозун үзвү.

15. **Гарајева** Фатма Гәдир гызына — Варташен рајонунун Дашүз кәндиндә евдар гадын.

16. **Гасымова** Лејлан Ибраһим гызына — Нахчыван МССР Илич рајонундакы «Азәрбајчанын 40 иллији» совхозунун фәһләси.

17. **Кәримова** Шаһбәјим Әлага гызына — Лерик рајонундакы «Мәдәнијјәт» колхозунун үзвү.

18. **Гулијева** Луму Бурчу гызына — Бакы шәһәри, Артјом рајонунун шәһәр типли Түркан гәсәбәсиндә евдар гадын.

19. **Казымова** Сәријјә Чәнәтәли гызына — Бакы шәһәри Артјом рајонунун шәһәр типли Зирә гәсәбәсиндә евдар гадын.

20. **Мәммәдова** Зинјәт Әбдүлһүсејн гызына — Күрдәмир рајонундакы Низами адына колхозун үзвү.

21. **Мәммәдова** Хатын Ибраһимхәлил гызына — Загатала рајонунун Әлабад кәндиндә евдар гадын.

22. **Мусајева** Күлсәнәм Әзиз гызына — Загатала рајонунун Күллүк кәндиндә евдар гадын.

23. **Нәбијева** Тамара Иса гызына — Јевлах шәһәриндә фәһлә.

24. **Рүстәмова** Товуз Мәшәдчамал гызына — Нахчыван МССР-ин Нахчыван шәһәриндә евдар гадын.

25. **Талыбова** Күлбачы Тејмур гызына — Лерик рајонундакы Фиолетов адына колхозун үзвү.

26. **Хәлилова** Лејлә Тағы гызына — Лерик рајонундакы 26 Комиссар адына колхозун үзвү.

ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әтинин Сәдри Л. БРЕЖНЕВ.

ССРИ Али Совети Рәјасәт Һеј'әтинин Катиби М. КЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремл.
12 ијун 1964-чү ил.

Журналистләрин семинары

Ијунун 16-да Ф. Е. Дзержински адына клубда Загафгазија республикалары вә Шимали Гафгаз журналистләринин семинары ачылмышдыр. Семинарын иштиракчылары мәтбуат сәһифәләриндә, радио вә телевизија васитәсилә елми-атеизм тәблигатынын јахшылашдырылмасы һаггында мәсәлә мүзакирә едәчәкләр.

Күрчүстанын, Ермәнистанын, Дағыстан, Чечен-Ингуш, Шимали Осетија, Кабарда-Балкар мухтар республикаларынын, Ставропол вә Краснодар өлкәләринин, Ростов вилајәтинин журналистләри Бакыја кәлмишләр.

Семинары ССРИ Журналистләр Иттифагы идарә һеј'әтинин катиби И. Назаров ачмышдыр. Семинар дөрд күн давам едәчәкдир. Семинарын иштиракчылары мүһазирәләр, мә'рузәләр динләјәчәк, тәчрүбә мүбадиләси едәчәк, республикамызын көрмәли јерләри илә таныш олачаг, театрлара, музејләрә, һабелә Сумгајыта кедәчәкләр.

Семинары ССРИ Журналистләр Иттифагынын идарә һеј'әти тәшкил етмишдир. (Азәр.ТА).

Күбрәләрин көмәји

Азәрбајчан ССР Елмләр Академијасы Торпагшүнаслыг вә Агрохимија Институтунун мә'дән күбрәләри лабораторијасында бир сыра мараглы тәдгигат ишләри апарылыр. Кәнд тәсәррүфаты елмләри намизәди Фаиг Ахундовун вә Валидә Чәфәрованын мүрәккәб, гаты вә маје күбрәләр саһәсиндәки тәчрүбәләри мүсбәт нәтичәләр вермишдир. Мүәјјән едилмишдир ки, ачыг-шабалыды торпагларда һәр һектара 90 килограм аммонјак мәһлулу вердикдә памбығын мәһсулдарлығы 55 фаиз артыр. Ејни мигдар карбамид вә аммониум шорасы исә 48—51 фаиз артым верир.

Абшеронун боз-гонур торпагларында тәрәвәз биткиләри саһәләринин һәр һектарына 60—90 килограм карбамид верилмәси нәтичәсиндә мәһсулдарлыг 65 сентнер артмышдыр.

Институтун елми ишчиси А. Гамбарјан Губа—Хачмаз зонасында апардығы тәчрүбәләрлә мүәјјән етмишдир ки, мә'дән күбрәләри «Мајак» нөвлү памидорун мәһсулдарлығыны һәр һектарда 203 сентнердән 572 сентнерә чатдырыр.

Мә'дән күбрәләринин кәнд тәсәррүфатында татбиги мәһсулдарлыгла јанашы биткиләрин сағламлығына вә кејфијјәтинә дә мүсбәт тә'сир көстәрир. Инди институтун алимләри бу саһәдә јени тәчрүбәләр апарыр, елми ахтарышларыны давам етдирирләр.

Јени јарадычылыг зирвәләринә доғру

Азәрбајчан Бәстәкарлар Иттифагынын сәдри, ССРИ халг артисти Гара Гарајев илә мусаһибә

Сов.ИКП МК-нын унудулмаз ијун пленумундан дүз бир ил кечир. Пленум бүтүнлүклә идеолокија мәсәләләринә һәср олунмушду. Тәкчә бу факт кениш коммунизм гуручулуғу дөврүндә идеолокија мәсәләләринин нә гәдәр бөјүк әһәмијјәтә малик олдуғуну әјани шәкилдә көстәрир.

Мәнә ијун пленумунда иштирак етмәк кими бөјүк сәадәт нәсиб олмушду. Мән Бөјүк Кремл сарајында һөкм сүрән ишкүзар, әсил јарадычылыг әһвал-руһијјәсини јахшы хатырлајырам. Л. Ф. Иличовун мәзмунлу мә'рузәси, Н. С. Хрушшовун парлаг, һәртәрәфли әсасландырылмыш вә һәмишә олдуғу кими чошгун нитги Сов.ИКП Програмынын һәјата кечирилмәсинин идеолокија чәһәтдән тә'мин етмәк уғрунда мүбаризәнин конкрет јолларыны көзләримиз гаршысында чанландырырды. Кремлдән чыхаркән һәр биримизә елә кәлирди ки, биз даһа јахшы көрмәјә, даһа јахшы ешитмәјә башламышыг, биздә ишләмәк, ишләмәк, јенә дә ишләмәк арзусу доғмушдур.

Пленумун гәрарлары чәмијјәтимизин идеја-бәдии һәјатынын бүтүн чәһәтләрини әһатә едир. Совет сәнәткарларынын һәмин гәрарлардан чыхардыглары нәтичә сон дәрәчә ајдындыр: вәзифә јени инсанын, коммунизм чәмијјәти вәтәндашынын мә'нәви чәһәтдән тәшәккүлү уғрунда мүбаризәдә инчәсәнәтин ролуну артырмагдан ибарәтдир. «Биз руһландырычы мусигинин, дөјүш вә әмәк һүнәринә чағыран мусигинин тәрәфдарыјыг» — совет мусиги усталары Никита Серкејевич Хрушшовун бу кәзәл сөзләрини әскәри анд кими тәкрар едирләр.

Бу күн биз разылыг һисси илә гејд едә биләрик ки, Азәрбајчан бәстәкарларынын јарадычы тәшкилаты Сов.ИКП МК ијун пленумунун гәрарларындан ирәли кәлән вәзифәләри дүзкүн баша дүшмүшдүр. Кечән бир ил әрзиндә бәстәкарларын әсас сә'јләри гәһрәман мүасирләримизин иш вә һүнәрләринин әзәмәтини мусиги образларында тәчәссүм етдирмәјә јөнәлдилмишдир. Шүбһә јохдур ки, јарадычы тәшкилатымыз сон дәрәчә мәс'ул вә нәчиб олан бу вәзифәнин өһдәсиндән кәлмәјә гадирдир. Азәрбајчан бәстәкарлары өз јарадычылығында һәмишә партијалылыг вә халгилик принсипләринә әсасланмышлар, әсасланырлар вә һәмишә әсасланачаглар.

Үмумиттифаг вә дүнја мигјасында јетдикчә даһа чох шөһрәт газанан Азәрбајчан мусигисинин мүвәффәгијјәтләри һамыја мә'лумдур.

Сов.ИКП МК-нын ијун пленумундан кечән бир ил әрзиндә совет инчәсәнәтинин чохмилләтли хорунда Азәрбајчан мусигиси хүсуси бир инамла сәсләнмишдир. Тәшкилатымызын үзвләринин јарадычылыг фәаллығы артмыш, бир сыра парлаг, марағлы әсәрләр мејдана кәлмишдир.

Азәрбајчан бәстәкарларынын јаратдыглары әсәрләри бөјүк мүвәффәгијјәти һаггында јер күрәсинин һәр јериндән: Сибирдән вә Бирләшмиш Әрәб Республикасындан, Америкадан вә Узаг Шәргдән, Парисдән вә Новосибирскдән шад хәбәрләр алырыг. Болгарыстанда Азәрбајчан мәдәнијјәти онкүнлүјү заманы һәмин гардаш өлкәдә Азәрбајчан мусигисинин нечә һәрарәтлә гаршыландығы һамымызын јадындадыр. Азәрбајчанын Русија тәркибинә дахил олмасынын 150 иллијинин бајрам едилдији күнләрдә Азәрбајчан бәстәкарларынын әсәрләри учсуз-бучагсыз Вәтәнимизин һәр јериндә бөјүк мүвәффәгијјәтлә ифа едилмишдир.

Мәһз буна көрә дә биз ирәлијә, јени зирвәләрә доғру һәрәкәтимизи ләнкидән нөгсанлар һаггында чох чидди, партија барышмазлығы илә данышмалыјыг. Сакит вәзијјәтдә дајаныб дурмаг, өзүндән мәмнун галмаг әһвал-руһијјәси әсил сәнәткарын гәлбинә јаддыр. Инчәсәнәтимизин инкишафы сакит вә раһат ахан суја бәнзәмәз: бу инкишафы һәјатын өзү гәдәр дәрин вә чошгун олан сүр'әтли, сују бол баһар селинә даһа чох бәнзәтмәк олар. Гој бу ахын һеч вахт азалмасын, гој бу ахын өзүнә чәсарәтлә јени мәчра тапсын!

Бу күн биз ачыг е'тираф етмәлијик ки, мигдар көстәричиләри ишимизин јүксәк кејфијјәти үчүн һеч дә тә'минат вермир. Јени әсәрләрин мәзмуну чох заман мүәллифин мәгсәдини дүзкүн әкс етдирмир, башлыға вә јахуд партитуранын биринчи сәһифәсиндә верилмиш епиграфа ујғун кәлмир. Тәәссүф ки, биздә «чох мүасир» башлыг мусигидән даһа тәмтәраглы сәсләнир. Һәссас динләјичи бу сахтачылығы дујур. Јарадычылыға бу чүр мүнасибәт ән јүксәк мөвзунун белә дәјәрини ашағы сала биләр.

Тәләсмәк, өзүнә тәләбкарлығы азалтмаг, јарадычылыгда һәр шејә әл атмаг, асан универсализм далынча гачмаг инчәсәнәтин гәддар дүшмәнидир. Биз онунла амансыз мүбаризә апармалыјыг. Бу мүбаризәдә ән јахшы силаһ, партијанын бизә көстәрдији кими, тәнгид вә өзүнүтәнгиддир. Әкәр биз ирәлиләмәк истәјириксә, бу силаһы һеч вахт әлимиздән јерә гојмамалыјыг.

Мусиги јарадычылығымызын ајры-ајры жанрларынын инкишафындакы нөгсанлар һаггында бир нечә кәлмә данышмаг истәјирәм.

Бир нечә илдир ки, Азәрбајчан сәһнәсиндә мүасир тамашачынын јүксәк тәләбләринә чаваб верә билән, јени, әһәмијјәтли опера әсәрләри тамашаја гојулмур. Белә бир вәзијјәт ташвиш һисси доғурмаја билмәз. Бу саһәдә газандығымыз мүвәффәгијјәтләр вахтында мөһкәмләндирилиб инкишаф етдирилмәмишдир. Бу ондан ирәли кәлир ки, республиканын Бәстәкарлар Иттифагы вә М. Ф. Ахундов адына театр опера јарадычылығына диггәти зәифләтмишдир. Тәәссүф һисси илә гејд етмәк лазымдыр ки, Бәстәкарлар Иттифагы илә опера театры арасында индијәдәк дүзкүн, гаршылыглы јарадычылыг мүнасибәтләри јаранмамышдыр. Һалбуки М. Ф. Ахундов адына театр бөјүк имканлара маликдир. Театрын Москвада индики чыхышларынын — Азәрбајчанын Русија тәркибинә дахил олмасынын шанлы 150 иллик јубилејинә һәср олунмуш гастролларынын мүвәффәгијјәти буну инандырычы шәкилдә сүбут едир.

Симфонија кениш үмумиләшдирмәләр үчүн, һәјат фәлсәфәсини дәрк етмәк үчүн бәстәкара хүсусилә бөјүк имканлар верир. Симфонија мүәллифдән бөјүк јарадычылыг кәркинлији, мә'на дәринлији, камил сәнәткарлыг тәләб едир, мусигинин тә'сирли олмасы үчүн васитәләрин диггәтлә сечилмәсини тәләб едир. Тәәссүф ки, бу жанр сон вахтлар бәстәкарларымызын јарадычылығында лазыми јер тутмур. Доғрудур, чох заман бәстәкарларын јарадычылыг сифаришләриндә симфонија јазылачағы вә'д едилир. Лакин бу вә'д јеринә јетирилмир.

Хор мусигиси дә зәиф инкишаф едир. Азәрбајчанда индијәдәк академик капелла јохдур, белә бир вәзијјәт биздә хор үчүн әсәрләр јарадылмасына мане олур. Азәрбајчан бәстәкарларына бу саһәдә өз исте'дадларыны һәртәрәфли ашкара чыхармаг имканы вермир.

Маһныны, естрада мусигисини биздә бә'зән јүнкүл жанр адландырырлар. Бу термини мусигишүнасларын өһдәсинә бурахаг. Мән әминәм ки, инчәсәнәтдә јүнкүл жанр јохдур, јалныз бу вар ки, сон дәрәчә сәтһи јазылан мусигијә тәсадүф едилир. Лакин жанр хүсусијјәтләринин бураја дәхли јохдур. Мә'лумдур ки, јахшы маһны јазмаг пис симфонија бәстәләмәкдән чәтиндир.

Азәрбајчанын маһны јазан бәстәкарлары бир чох диггәтәлајиг мүвәффәгијјәтләр газанмышлар. Лакин динләјичиләрин тәләбаты даим артыр. Биз никбин, шән, асанлыгла јадда галан маһнынын радио верилишләримиздә, концертләрдә, күтләви кәнинти програмларында өзүнә лајиг јер тутдуғуну дејә биләрикми? Тәәссүф ки, јох!

Һәвәскар бәстәкарлар сон вахтларда бир сыра маһнылар јаратмышлар. Өзлүјүндә бу факт севиндиричидир. Лакин дикәр әлагәдар тәшкилатлар кими, Бәстәкарлар Иттифагы да һәвәскар бәстәкарларын јарадычылығына лазымынча диггәт јетирмир. Бунун нәтичәсиндә нөгсанлы, чох зәиф олан әсәрләр мејдана чыхыр вә ифа едилир. Һәмин әсәрләри јерсиз тәблиғ етмәк халгын естетик тәрбијәси вәзифәләринә — Сов.ИКП МК ијун пленумунун гәрарларында көстәрилән бу вәзифәләрә зијан вурмаг демәкдир.

Биз чох чидди вә мүһүм јарадычылыг вәзифәсини — исте'дадлы кәнч бәстәкарларын бөјүк бир дәстәсини һазырламаг вәзифәсини мүвәффәгијјәтлә һәлл етмәјә наил олмушуг. Мусиги мәктәбләримизин, биринчи нөвбәдә Азәрбајчан консерваторијасынын бу ишдә, шүбһәсиз, бөјүк хидмәти вардыр. Кәнчләримизин наилијјәтләри бизи севиндирир, Азәрбајчан мусигисинин даһа кәзәл кәләчәјинә инамымызы артырыр. Лакин кәнчләрин бә'зиси өз јарадычылығына чидди мүнасибәт бәсләмир, демәк олар, јериндә сајыр, бу факт ташвиш доғурмаја билмәз. Ахы, јериндә сајанлар диалектиканын мөһкәм ганунларына көрә, керијә һәрәкәт едирләр. Бизим вәзифәмиз кәнчләри гајғы илә тәрбијә етмәкдән, онларын инкишафыны изләмәкдән, нөгсанларынын гаршысыны вахтында алмагдан ибарәтдир.

Шүбһә јохдур ки, сосиализм реализми мөвгеләриндә мөһкәм дајанан, вар гүввәсини, исте'дадыны, өз гәлбинин бүтүн һәрарәтини доғма халга хидмәтә сәрф едән Азәрбајчан бәстәкарлары гәһрәман дөврүмүзә лајиг мусиги јарадылмасында јени мүвәффәгијјәтләр газаначаглар. Биз бу вәзифәни бүтүн јарадычы гүввәләримизлә сых, монолит бирлик шәраитиндә һәлл етмәлијик. Азәрбајчанын Русија тәркибинә дахил олмасынын 150 иллијинин бајрам едилмәси, республикамызын икинчи Ленин ордени илә тәлтиф олунмасы Азәрбајчан бәстәкарларынын јарадычылыг сә'јини артырыр, онлары јени јарадычылыг зирвәләри фәтһ етмәјә руһландырыр!

МАЛЫ ТЕАТРЫН АРТИСТЛӘРИ ИЛӘ КӨРҮШЛӘР

Үч һәфтәдир ки, Малы театр коллективинин олдуғу «Чәнуб» меһманханасында арды-арасы кәсилмәдән телефон зәнкләри ешидилир. Әввәлчә телефонла инзибатчыја зәнк вурулур.

— Демәзсинизми, филан артистә нечә зәнк етмәк олар?

Сонра нөмрәләрдә телефон зәнкләри ешидилир.

— Јолдаш халг артисти... Мән... коллективин адындан данышырам.

Һәр кәсин кимләрин адындан данышдығыны садаламаг чәтиндир. Зәнк едәнләр нефтчиләр, иншаатчылар, тәләбәләр, әскәрләр адындан данышырлар. Лакин һамы бир шеји: «Чох хаһиш едирик бизим клуба, мәдәнијјәт сарајына, завода... гонаг кәләсиниз».

Артистләр дә дә'вәт олунан јерләрә кедирләр. Тамашалары олдуғуна вә онлар үчүн гејри-ади исти олдуғуна бахмајараг кедирләр.

Тәкчә дүнән Малы театрын артистләри әсас сәһнәдән башга Јашыл театрда, «Билик» Чәмијјәтинин мәркәзи мүһазирә салонунда чыхыш етмишләр. «Сәадәт» кафесиндә онлар гәһвә столу архасында Азәрбајчан театр сәнәтинин хадимләри илә көрүшмүшләр.

Республиканын халг артисти М. Мәрданов әзиз достлары сәмими саламламышдыр. О демишдир:

— Мән Малы театрын 1927-чи илдә Бакыја илк кәлишини хатырлајырам. Гастроллар республиканын мәдәни һәјатында, Азәрбајчан театрынын јарадычылығында бөјүк из гојмушдур. Индики гастроллар да бизим үчүн бөјүк сәнәткарлыг мәктәбидир.

ССРИ халг артисти, көркәмли сәһнә устасы Ј. Гоголева илк дәфә Азәрбајчана мәһз о илләрдә кәлмишди. О, көрүшдә демишдир:

— О заманкы Бакы һаггында мәним тәәссүратым белә иди: тозанаг, күләк вә гум. Инди исә мән бурада чох бөјүк дәјишиклик олдуғуну көрдүм.

Өз јарадычылығынын илк чағларында Бакыда ишләмиш Совет Иттифагынын халг артисти М. Жаров да демишдир:

— Бәли, шәһәри танымаг олмур. Анчаг бурасы вар ки, исти елә әввәлки кими галыр.

Гонаглар Бакыдан кәзәл тәәссүрат алмышлар. Һәр кәс дә өз тәәссүратыны сөјләмәјә чалышыр.

Театрын директору Ј. Северин демишдир:

— Азәрбајчан пајтахтына кәлдијимиз илк дәгигәдән, јүзләрлә бакылынын бизи гаршыладығы вағзалда биз бөјүк сәмимијјәт вә меһрибанлыг көрдүк. Инди чыхышларымыз сона јетдији бир заманда дејә биләрик ки, бизә даим бу чүр сәмимијјәт вә меһрибанлыг көстәрилмишдир.

Театрын баш режиссору, РСФСР әмәкдар артисти Ј. Симонов сөз алыб демишдир:

— Совет инчәсәнәтинин күчү һәм дә бундадыр ки, һәр бир коллектив үмуми ишә өз көмәјини көстәрир. Мән там мәс'улијјәт һисси илә дејирәм ки, Азәрбајчан театр сәнәти усталарынын јарадычылығы илә танышлыг бизи зәнкинләшдирмишдир. Сизә јени бөјүк мүвәффәгијјәтләр арзулајырам!

Азәрбајчан ССР мәдәнијјәт назиринин мүавини К. Әлибәјова, Мәдәнијјәт Ишчиләри Һәмкарлар Иттифагы Республика Комитәсинин сәдри А. Әбилова, Азәрбајчан ССР халг артисти вә РСФСР әмәкдар артисти П. Јудин Малы театр һаггында фәрәһли сөзләр демишләр.

Көрүш заманы онун иштиракчылары тәкчә хатирәләрини вә тәәссүратларыны сөјләмәклә кифајәтләнмәмишләр. Бурада јарадычылыг саһәсиндә, нечә дејәрләр, тәчрүбә мүбадиләси дә олмушдур. ССРИ-нин халг артисти М. Царјов кәзәл бәдии гираәт нүмунәси көстәрмишдир. Бакылылар да борчлу галмамышлар. Республиканын халг артисти Л. Абдуллајев вә Азәрбајчан ССР әмәкдар артисти Н. Зејналова С. Әләскәровун «Улдуз» опереттасындан парча көстәрмишләр. М. Әзизбәјов адына театрын актјору, Азәрбајчан ССР вә Ермәнистан ССР әмәкдар артисти Ә. Зејналов В. Шекспирин «Антони вә Клеопатра» фачиәсиндән Антонинин монологуну охумушдур.

Шәкилдә: РСФСР әмәкдар артисти **Елина Быстритскаја** вә Азәрбајчан ССР халг артисти **Мустафа Мәрданов** сөһбәт едирләр.

Гәзет сәһифәләриндә

ЛӘНКӘРАН—ОЧАМЧИРЕ

Гардаш Күрчүстан вә Азәрбајчан республикаларынын чајбечәрәнләри арасында сосиализм јарышы бир ән'әнәјә чеврилмишдир. Буну **«Совет Күрчүстаны»** гәзетинин сәһифәләриндә дә ајдын көрмәк олур. Гәзет бу ики республиканын чајбечәрәнләри арасында сосиализм јарышыны өз сәһифәләриндә кениш ишыгландырыр.

Гәзетин 11 ијун тарихли нөмрәсинин ики гоша сәһифәси бу мәсәләјә — Ләнкәран истеһсалат идарәсинин чајбечәрәнләри илә Абхазија МССР-ин Очамчире истеһсалат идарәсинин чајбечәрәнләри арасындакы сосиализм јарышына һәср едилмишдир.

Гоша сәһифәдә дәрч едилмиш материаллар Азәрбајчан КП МК вә Азәрбајчан ССР Назирләр Советинин Ләнкәран, Масаллы, Лерик вә Јардымлы истеһсалат идарәләри үзрә чыхан **«Ленинчи»** гәзети тәрәфиндән һазырланмышдыр.

«Достлар тәчрүбә мүбадиләси едирләр» башлығы алтында верилмиш бу ики гоша сәһифәдә Ләнкәран чајбечәрәнләринин бир чох мараглы мәгаләләри дәрч едилмишдир. Киров адына совхозун бригадири Азәрбајчан ССР Али Советинин депутаты Надир Мәммәдов «Кәзәл наилијјәтләр газанмаг үчүн» адлы мәгаләсиндә јазыр:

«Башчылыг етдијим бригадада 90 нәфәр фәһлә чалышыр. Биз һәр һектар саһәдән 2.440 килограм мәһсул топлајыб дөвләтә 142 тон әвәзинә 150 тон јашыл чај јарпағы сатмаға сөз вермишик.

Бригадамыз инди бир нечә ајдыр ки, Абхазија МССР-ин Очамчире истеһсалат идарәсиндәки «Москва» совхозунда Г. Гаделијанын башчылыг етдији коммунист әмәји бригадасы илә јарышыр. Коллективимиз бу јарышда галиб кәлмәк үчүн ишдә фәаллыг көстәрир, верилән тапшырыглары лајигинчә јеринә јетирир. Шүбһә јохдур ки, биз мәһсулдарлығы даһа да јүксәлтмәк үчүн күрчү досталарымызын тәчрүбәләринә дәриндән јијәләнәчәк, механизмләрдән кениш истифадә едәчәк, кәләчәкдә һәр һектардан 3.000—3.500 килограм вә даһа чох мәһсул топламаға наил олачағыг».

Гәзетдә дәрч едилмиш «Москвалыларын чағырышына гошулуруг», «Ихтисаслашдырылмыш совхозда», «Техниканын күчүндән истифадә етдикдә», «Һәр һектардан 3.500 килограм «јашыл гызыл» уғрунда» вә дикәр јазыларда ики гардаш республика чајбечәрәнләринин сосиализм јарышындан кениш бәһс едилир. Ләнкәран истеһсалат идарәсиндәки «Москва» колхозунда манғабашчысы Ханым Совгатова «Вә'димизә әмәл едәчәјик» адлы мәгаләсиндә јазыр:

«Гардаш күрчү чајчыларынын чағырышына гошуларкән өзүмүздә чидди мәс'улијјәт һисс едирик. Агротехниканын күчүндән дүзкүн истифадә етмәклә бу ил дөвләтә 17 тон әвәзинә 24 тон «јашыл гызыл» сатмағы, һәр һектардан мәһсулдарлығы 4.800 килограма чатдырмағы өһдәмизә көтүрүрүк. Манғанын бүтүн үзвләри адындан сөз верирәм ки, сосиализм јарышыны кенишләндирәчәк, једдииллијин алтынчы или тапшырыгларыны артыгламасы илә јеринә јетирәчәк, коммунист әмәји зәрбәчиси ады алмаг уғрунда јарыша гошуланларын габагчыл дәстәләриндән бири олачағыг».

«Совет Күрчүстаны» гәзетинин ики республиканын чајбечәрәнләри арасындакы сосиализм јарышыны кениш ишыгландырмасы фајдалы бир ишдир.

МҮҺҮМ САҺӘСИ

ын кинолашдырмаја бир нөв өкеј мүнасибәт бәсләмәсидир. Күтләләрин идеја тәрбијәси илә билаваситә мәшғул олан тәшкилат рәһбәрләринин кино кими әјани, кәскин, тә'сирли тәблиғат вә тәшвигат силаһына әһәмијјәт вермәмәләри чох тәәччүблүдүр.

Кәнд јерләриндә биналарын чатышмамасы да кино-филмләрин көстәрилмәсинә әнкәл төрәдир. Бу һеч дә һәр јердә клубун олмамасындан ирәли кәлмир. Ачыначаглы һалдыр ки, Ләнкәран, Шамхор, Учар, Көјчај, Күрдәмир, Гасым Исмајылов, Пушкин кими истеһсалат идарәләриндә клуб биналары башга мәгсәдләр үчүн истифадә олунур. Хүсусилә јај вә пајыз фәсилләриндә бир чох кәнд клубларында мәдәни-күтләви иш апарылмыр, бараг сахланылыр вә памбыг гурудулур. Бә'зи колхоз вә совхоз башчылары кинонун тәрбијә силаһы кими дејил, «чамааты ишдән ајыран» әлә васитә кими бахырлар. Белә дајаз дүшүнчәли үздәнираг рәһбәрләрә кинонун бөјүк коммунизм гуручулуғундакы әһәмијјәтини баша салмаг вахты чохдан чатмышдыр. Истеһсалат идарәләринин вә рајонларын партија комитәләри бу барәдә мөһкәм дүшүнмәлидир.

Ән узаг јашајыш мәнтәгәләриндә белә мүнтәзәм кино көстәрмәк үчүн һәр чүр шәраит јарадылмышдыр. Һазырда 190-дан чох кино гурғусу сәфалы јајлагларымызда чобанлара, памбыг вә тахыл тарлаларында әмәк хариғәләри көстәрән колхозчулара вә совхоз ишчиләринә хидмәт едир. Сәјјар кино гурғусунун кәлиши һәр јердә, ушагдан тутмуш бөјүјәдәк һамы тәрәфиндән сонсуз севинчлә гаршыланыр. Лакин ар олсун о адамлара ки, белә нәчиб мәгсәд үчүн ајрылмыш машынлардан кәнар ишләрдә вә шәхси мәнафеләриндән өтрү истифадә едирләр. Белә ганунсузлуглар үзүндән 1963-чү илдә 11 мин екран-күн бош дајанма олмушдур. Фактлар көстәрир ки, бә'зи кино ишчиләри әлинәјриликедир, тамашачылардан пул алыр, анчаг билет вермирләр. Дөвләт Кино Комитәси, јерли партија, совет тәшкилатлары вә ичтимаијјәт белә әлинәјриләрә гаршы барышмаз мүбаризә апармалыдыр.

Кәнд јерләриндә сәнәдли вә елми-күтләви филмләрин көстәрилмәси вә тәблиғи ачыначаглы вәзијјәтдәдир. Кәнд тәсәррүфатынын мүхтәлиф саһәләринә аид онларча филм кинопрокатын рајон шө'бәләриндә истифадәсиз галыр. Бу филмләрин тематик бахышы вә мүзакирәси, демәк олар ки, кечирилмир. Сәнәдли, елми-күтләви вә кәнд тәсәррүфаты филмләринин көстәрилмәси чидди дөвләт әһәмијјәтли ишдир. Бу чидди мәсәләјә бармагарасы баханлара кинолашдырма вә кинопрокат органларында јер олмамалыдыр.

Бүтүн башга саһәләрдә олдуғу кими, кинолашдырмада да кадр мәсәләси әсасдыр. Тәәссүф ки, кәнддә кинолашдырманын керилијинин әсил сәбәбләриндән бири кадрларын дүзкүн сечилмәмәсидир. Бә'зән јерли партија вә совет тәшкилатлары республика Кинематографија Комитәсинин тәклифини нәзәрә алмадан кино-театр вә кино гурғулары бирликләринә бу саһәдә һеч бир ихтисасы вә тәчрүбәси олмајан адамлары башчы тә'јин едирләр. Мәсәлән, Шамхор рајонунда тичарәт ишиндән говулмуш Бабајев ишсиз галмасын дејә кино бирлијинә директор тә'јин едилмишдир. Јахуд, Ағстафада кино ишинә бу күнәдәк мәдәни-маарифлә һеч бир әлагәси олмајан Тағыјев фамилијалы бир шәхс рәһбәрлик едир. Тағыјевин «тәшкилатчылыг маһарәтини» тәкчә бу фактла көстәрмәк кифајәтдир ки, Ағстафада кино көстәрилмәси ајдан-аја писләшир. Дөвләт Кино Комитәсинин гәти е'тиразларына бахмајараг Газах истеһсалат идарәсинин партија комитәси һәлә дә Тағыјеви бачармадығы вәзифәдә сахламагдадыр. Онларын бәһанәси будур ки, «биз эијалыны ишсиз гоја билмәрик». Чох гәрибә гајғыкешликдир! Белә әчаиб «кадр сечмәк» һаллары тәәссүф ки, бә'зи башга рајонларда да вардыр. Бу чүр «гајғыкешлијә» тезликлә сон гојулмалыдыр.

Бу да дөзүлмәз һалдыр ки, кәндли гадынларын кинoја чәлб олунмасы иши бир сыра рајонларда башлы-башына бурахылмышдыр. Гадынларын кинoја чәлб олунмамасы тамашачыларын јарысыны итирмәк демәкдир.

Ајдындыр ки, кинолашдырма саһәсиндәки бүтүн нөгсанлар илк нөвбәдә Кинематографија Комитәсинә аиддир. Комитә өз ишини һәлә дә лазыми сәвијјәдә гура билмәмишдир. Лакин буну да унутмаг олмаз ки, Кинематографија Комитәси чох кәнчдир, она көмәк етмәк һәр бир тәшкилатын вә идарәнин борчудур. Республиканын Тикинти Назирлији вә Күр—Араз Су Гурғулары Тикинтиси Баш Идарәси бу хејирхаһ ишдә нүмунә көстәрмир. Республиканын бир сыра рајонларында, о чүмләдән Нахчыванда, Степанакертдә, Ордубадда, Ағдамда, Газахда вә Үчарда јени кинотеатр биналарынын тикилиб гуртармасы илләрдән бәри кечикдирилир.

Кино күндән-күнә инкишаф едән вә халгын мәһәббәтини газанан бир сәнәтдир. Өлкәмизин әдәбијјат вә инчәсәнәт хадимләри илә олан тарихи көрүшдә Н. С. Хрушшов јолдаш кинонун күтләләрин коммунист тәрбијәсиндә әһәмијјәти һаггында демишдир:

«Партијамыз совет кино сәнәтини халгы коммунистчәсинә тәрбијә етмәјин ән мүһүм бәдии васитәләриндән бири һесаб едир. Адамларын һиссијјатына вә зеһнинә көстәрдији тә'сир гүввәсинә көрә вә ән кениш халг күтләләрини әһатә етмәсинә көрә һеч бир шеј кино сәнәти илә мүгајисә едилә билмәз. Кино, чәмијјәтин бүтүн тәбәгәләринә мәнсуб олан адамлары вә демәк олар ки, мәктәблиләрдән башламыш гочалара гәдәр ән мүхтәлиф јашда олан адамларын асанлыгла баша дүшәчәкләри сәнәт саһәсидир. Кино ән узаг рајонлара вә кәндләрә јол тапыр».

Кинонун јолундакы манеәләри тезликлә ләғв етмәк вә бу јолда јашыл ишыг јандырмаг һәр бир партија вә совет тәшкилатынын борчудур.